

Liikenne ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntöne luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LVM082:00/2015 LVM/2302/03/2015)

LAUSUNTO LUONNOKSESTA YKSITYSTIELAKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Koskien luonnosta hallituksen esitykseksi yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, LUVA-Luonnonvarat ry lausuu seuraavaa:

Yleistä lakiuudistuksesta

Lain kokonaisuudistus on tarpeen, koska vanha yksityistielaki on 1960-luvulta, eikä enää korjattunakaan vastaa tämän päivän ja etenkin tulevaisuuden tienkäyttötarpeita. Elinkeinoelämän, erityisesti bio- ja maatalouden, kuljetusten toimivuus on turvattava pitämällä huolta siitä, että yksityistiet ovat tulevaisuudessa niiden käyttötarkoituksen edellyttämässä kunnossa. Tämän toteutuminen edellyttää nykyistä vakaampaa yksityisteiden rahoitus pohjaa ja tätä tavoitetta kyseinen lakiuudistus tukee. Samalla lakiuudistus selkiyttää monin tavoin yksityisteihin liittyviä käytäntöjä ja hallintoa.

Alempiasteinen tieverkko ja raskaat kuljetukset

Alempiasteinen tieverkko on heikossa kunnossa, kuten lain perusteluissa on todettu. Samaan aikaan metsäteollisuuden investoinnit ja puunkäyttö ovat kasvussa. Sivuteillä metsäliikenne edustaa raskainta liikennelajia ja tiekunnissa syntyy helposti ristiriitoja, kun eri tienkäyttäjien tarpeet ovat erilaisia.

Kasvavien ajoneuvopainojen myötä sillat ym. pullonkaularakenteet muodostavat esteitä metsäkuljetuksille, vaikka ne sinällään muulle tienkäytölle olisivatkin riittäviä. Tukijärjestelmää uudistettaessa on tärkeää varmistaa riittävä rahoituksen määrä sekä tukiehtojen tarkoituksenmukaisuus ja tasapuolisuus eri alueilla.

Maakuntien avustukset yksityisteille

Eduskunnan päättäessä valtion yksityisteiden tukirahoista ja niiden jakamisesta maakunnille, on varmistettava se, että kyseiset tukirahat todella ohjautuvat tiekunnille saakka.

Myös tukirahan jako tiekunnille vaatii asiantuntijuutta, joten pelkästään maakunnan luottamushenkilöiden vastuulle sitä ei voida antaa. Myös tukirahojen jakokriteerien on oltava selkeät ja niihin liittyvä hallinto joustavaa. Elinkeinoelämän tarpeet on asetettava tiekunnan tukirahoituksessa etusijalle.

Kuntaraha edelleen epävarmaa

Kunnilla säilyy edelleen laaja vapaaehtoinen päätösoikeus yksityisteiden avustuskäytännöissä. Toisaalta kunnat voivat muuttaa käytäntöjään nopeastikin ja kuntatalouden haasteet lisäävät epävarmuutta yksityisteiden avustamisessa. Tie kuntien kannalta olisi suotavaa, että jokin taho esim. Kuntaliitto, ohjaisi kuntien yksityistiekäytäntöjä yhtenäisempään suuntaan. Valmistelussa oleva maakuntauudistus tuo toistaiseksi epävarmuustekijöitä kuntien ja maakuntien väliseen työn- ja rahanjakoon yksityisteiden suhteen.

Yksityistiet ja erilaiset infrarakenteet

Lakiesityksessä siirretään maanomistajalta päätösvaltaa infrarakenteiden sijoittamisesta suoraan tiekunnalle. Tämä tuottaa elinkeinoelämälle positiivisia taloudellisia vaikutuksia, kun sijoitetaan sähkö- ja viestintäjohtoja ja muita rakenteita tien reuna-alueille. Näitä sijoitettaessa on kuitenkin huomioitava metsätalouden tarpeet, mm. riittävät ilmajohdoista vapaat puiden varastoalueet. Maanalaiset rakenteet on sijoitettava riittävän syvälle siten, etteivät ne vaurioidu maa- ja metsätalouden toimissa. Mikäli nämä rakenteet aiheuttavat maanomistajalle tai tiekunnalle haittaa, on ne luonnollisesti korvattava.

Maanalaisten kaapeleiden suhteen esitämme, että ne voitaisiin sijoittaa ”*tiealueella sijaitsevaan tiehen*”. Tämä poistaisi senkin ongelman, että jos tie on rakennettu muualle, kuin rasiitteessa määritettyyn kohtaan, niin silloin tie ei sijaitse lainkaan tiealueella, eikä sinne siten voi tiekunnan päätöksellä sijoittaa kaapeleita. Myöskään tieoikeus ei laajentuisi koskemaan pelkkien kaapeleiden vetämistä.

Muutamia pykäläkohtaisia huomioita luonnoksesta

20 §. Puutavaran varasto-oikeus

Tieosakkaan hyväksi perustettavan puutavaran varastoinnin käyttöoikeuden mahdollistaminen on tarpeen, koska puutavaran varastomäärät lisääntyvät metsäteollisuuden puunkäytön lisääntyessä. Puutavaran varastoinnin tulisi ensisijaisesti tapahtua puutavaran omistajan omalla maa-alueella. Jos tämä ei ole mahdollista, olisi käyttöoikeudesta sovittava. Puutavaran varastointioikeus koskisi metsätietä, mutta on tarpeellista, että käyttöoikeus voitaisiin perustaa myös muunlaisen yksityistien yhteyteen.

22§ 23§ Väliaikainen käyttöoikeus

Nämä kohdat selkiyttävät ja laventavat ei-tieosakkaiden käyttöoikeutta, mutta myös tuovat heille kustannusvastuun tien ylläpitokuluihin.

31§ Käyttömaksujen laajennus ja täsmennys, tiemaksut myös julkisille toimijoille

Tämä lain kohta on tarpeen, koska julkisen toimijan päätöksillä syntyy yhä enemmän esim. luonnonsuojelukohteita, jotka lisäävät yksityistien liikennettä.

33§ Maksujen ulosottokelpoisuus

Tiemaksujen ulosottokelpoisuus varmistaa tiekunnan suunnitelmallisen taloudenhoidon. Ilman lakiluonnosesityksen mahdollistamaa tiemaksujen ulosottokelpoisuuta monet tiekunnat joutuisivat kassakriisiin, mikä näkyisi tien kunnossapidon romahtamisena.

46§ Liittymän hoitovelvoite

Liittymän haltijan vastuuttaminen liittymän rakentamiseen ja sen kunnossapitoon on tarpeellinen täsmennys, koska liittymistä syntyy nykyisin paljon erimielisyyttä. Myös tarpeellisen liittymäyön lainsuoma teettämisoikeus tiekunnalle on tarpeen, mikäli liittymän haltija kieltäytyy sitä tekemästä.

53§ Yksityistierekisterin ylläpito ja ajantasaisuus

Yksityistierekisteri hyödyntää etenkin maa- ja metsätaloutta, mutta myös muita tien käyttäjiä. Tiekuunnan yhteystietoja tarvitaan esimerkiksi silloin, kun tarvitaan tien käyttölupa tiekunnalta. Luvallinen tienkäyttö myös vähentää erimielisyyksiä käyttökorvauksista. Rekisterin käyttökelpoisuus on sidoksissa sen ajantasaisuuteen, kattavuuteen ja saavutettavuuteen. Luontainen rekisterin ylläpitäjä on Maanmittauslaitos tai kunta. Tiekuunnilla

on oltava velvoite ilmoittaa tiedot rekisteriin ja velvoitteen laiminlyönnistä pitäisi seurata sanktio esimerkiksi tieavustuksen vähentäminen. Rekisterin käytön on oltava myös käyttäjäystävällisempää kuin alla oleva Maanmittauslaitoksen 15.3.2017 ohje osoittaa:

Näin saat tiedot käyttöösi

Saat yksityistierekisterin tietoja ammattikäyttöön erilaisten palvelujen kautta. Palvelujen käyttöön tarvitaan lupa. Tiedot ovat maksullisia.

64§ Tiekunnan säännöt: paikallinen sääntely mahdollista jopa ohi lain ohittamisen

Tiekunnan säännöt voivat ohjata erityisesti tiekuntakohtaisia paikallisia tarpeita. Tämä on tarpeen, koska toimintaympäristö vaihtelee tiekunnittain.

72§ Tielautakunnat lakkautetaan: asiantuntijuus lisääntyy valitusprosesseissa: maa- ja metsätalouden oikeus, käräjäoikeus, maanmittauslaitos, hallinto-oikeus, valtion lupa- ja valvontavirasto. Muutos nostaa myös valittamisen kynnyksiä, koska eri oikeusasteet ovat kalliimpia kuin esimerkiksi tielautakunnan riitakäsittely.

Lakiesitysluonnos on kokonaisuudessaan onnistunut. Toteutuessaan se lisää tiekuntien toiminnan joustavuutta ja omatoimisuutta, vähentää sääntelyä ja selventää hyötyjä maksaa -periaatetta.

Kunnioitavasti

LUVA-LUONNONVARAT RY

Erkki Eteläaho
neuvottelupäällikkö
METO – Metsäalan Asiantuntijat

Esko Lappalainen
toiminnanjohtaja
Agrologien Liitto

LUVA – Luonnonvarat on luonnonvara-alalla toimivien asiantuntijoiden ja osaajien kattojärjestö. Luvan jäsenjärjestöissä on noin 12 000 jäsentä. He työskentelevät luonnonvara-alalla mm. suunnittelijoina, neuvojina, esimiehinä, opettajina, tutkijoina, erityisasiantuntijoina, luonnon-, ympäristönhoidon ja maatalouden, maataloushallinnon sekä maatalouskaupan ja liikelaitosten eri tehtävissä, erilaisissa johtotehtävissä sekä itsenäisinä yrittäjinä. Myös luonnonvara-alan opiskelijajärjestöt voivat olla Luvan jäseniä. METO - Metsäalan Asiantuntijat ja Agrologien Liitto ovat Luvan jäseniä.